Türk Kütüphaneciliği, 35, 3 (2021), xxx-xxx
Doi:

Bazı Kişiler Asla Ölmez!

Some People Never Die!

Canan Ergün*

Öz

Kütüphane direktörüm olarak uzun yıllar birlikte çalıştığım ve kendisinden hayat tecrübesi ve mesleki deneyim adına çok şey öğrendiğim merhum Jane'in anısına yazdığım anı yazısıdır.

Anahtar Sözcükler: *Jane Ann Lindley; Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi; Türk kütüphaneciliği.*

Abstract

This is the memoir I wrote in memory of our library director, the late Jane, with whom we worked together for many years and from whom I learned a lot in terms of life and professional experience.

Keywords: *Jane Ann Lindley; Koç University Suna Kıraç Library; Turkish librarianship.*

Çok sevdiğim, kendisini her zaman örnek aldığım, vefat haberiyle sarsıldığım değerli büyüğüm sayın Jane Ann Lindley'nin anısına bu yazıyı yazmak istedim. Amacım bir nebze de olsa sizlere Jane Hanım'ın bir kütüphaneci, bir yönetici ve çok iyi bir insan olarak ne kadar değerli biri olduğunu anlatabilmek ve onu bir kez daha rahmetle anmaktır.

Öncelikle Amerikan Kongre Kütüphanesinde uzun yıllar çalışan Jane Hanım, farklı ülkelerde çeşitli görevlerde bulunduktan sonra, 1995 yılında Türkiye'ye gelerek Koç Üniversitesi Kütüphanesinde direktör olarak göreve başlamıştır. 1996 yılında Jane Hanım ile tanışmam hayatımı değiştiren ilginç, bir o kadar da önemli anlardan biridir. Her şey yakın bir arkadaşımın Koç Üniversitesi Kütüphanesinin yurt dışına kütüphanecilik alanında yüksek lisans eğitimi için öğrenci gönderim ilanını gazetede görmesi ve bana başvuru yapmamın iyi olacağını söylemesiyle başladı. Görüşme günü geldiğinde Jane Hanım camekanlı odasında uzun mesleki bir konuşma yapmıştı, ardından da kütüphanecilik mezunu olduğum için başvuru koşullarına uymadığımı ama özgeçmişimi çok detaylı incelediğini ve beni çok beğendiğini belirtmişti. Üzgündüm ama asla kırgın değildim. Çünkü Jane Hanım kırmadan güzel bir dil ile bana durumu anlatmıştı. Ancak o görüşme esnasında sağ elinin ince uzun parmaklarıyla itinalı bir şekilde sola ayırdığı beyaz kısa saçları, bembeyaz teni, konuşurken burnun ucuna düşen gözlüklerinin üstünden mavi gözleriyle attığı sıcak bakışları, içten gülümsemesi kalbime o anda kazınmıştı. İçimden ne kadar geniş bir perspektife sahip ne

* Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi, İstanbul, Turkey. E-posta: caergun@ku.edu.tr
Koç University Suna Kıraç Library, İstanbul, Turkey. E-mail: caergun@ku.edu.tr

Geliş Tarihi - ***Received***: 19.08.2021
Kabul Tarihi - ***Accepted***: 22.08.2021
Yayımlanma Tarihi - ***Published:*** 30.09.2021

kadar bilgili ve kibar biri diye geçirmiştim. Ertesi gün İstanbul Teknik Üniversitesinde (İTÜ) ofisimde çalışırken beklenmedik bir telefonla, Jane Hanım'ın yardımcılarından Olcay Hanım kataloglama görevlisi olmak için iş tekliflerini iletmişti. Çalıştığım kurumda koşullarımın iyi olmasına rağmen Jane Hanım'ın vizyonundan ve kişiliğinden çok etkilendiğim için tekliflerini kabul ettim. Böylece Jane Hanım ile sekiz yıl çalışma şansını yakaladım. Bu kararımdan hiç pişman olmadım. Jane Hanım hayatımdaki en önemli kişilerden biriydi; kendisini her zaman çok sevdim, saydım ve varlığıyla onur duydum.

Jane Hanım, hiç şüphesiz hem çok iyi bir insan ve hem de çok iyi bir yöneticiydi. Bilgisi ve deneyimleri alabildiğine büyüktü. Düşüncelerini bir mantık örgüsü içinde rahatlıkla açıklayabilen, ikna edici, samimi bakışlarıyla karşısındakini sakinleştiren, çocukken çok geç konuşmaya başlamasına rağmen oldukça akıcı konuşan biriydi. Aynı zamanda neşeli ve sempatik yaklaşımlarıyla herkesin sempatisini kazanmayı başarabilen biriydi ve tüm bu özelliklerinden dolayı çevresindekilerce çok sevilirdi. Bizler onun için sadece birer çalışan değildik, her zaman her konuda yanımızdaydı. Sevgisini, saygısını ve samimiyetini bizlere hissettirmekten asla çekinmezdi. Bir bakışıyla o gün nasıl bir ruh hâlinde olduğumuzu anlar mutsuz isek neşelendirmek, hüzünleri dağıtmak için çabalardı. Önce insandı, 1999 Marmara depreminde çok genç yaştaki ablamı kaybettiğimde o dönem çalıştığım personel ofisine gelerek, üzgün üzgün bilgisayara boş bakan beni görmüş ve ellerini samimiyetle omuzlarıma koyarak "Bu süreçte senden iş beklemiyorum ama kafanı dağıtmak için işe gel." demişti. Böylece kendisine karşı sonsuza dek duyduğum saygıyı ve sevgiyi bir kez daha pekiştirmişti.

Jane Hanım'ın çok güzel özellikleri vardı. En önemli özelliklerinden biri de dürüst olmasıydı. Benim gözümde her zaman bir dürüstlük abidesiydi. Dürüst olmak onun birinci düsturuydu. Karşısında kim olursa olsun düşüncelerini açıkça söylerdi. Bunu yaparken karşıdakini kırmadan, kişiliğine saldırmadan, üzmeden ve iğnelemeden yapardı. Sabah 10.30 ve öğleden sonra 15.30 çay molalarımızda, toplu yemeklerimizde, buluşulan her köşede mesleğimize ve hayata dair düşüncelerini bizlerle paylaşır, bizlerin düşüncelerini dikkatlice dinlerdi. Düşüncelerimize karşı çıkışlarını tatlı tatlı yapar ve nedenlerini bir nefeste açıklamaya çabalardı. Aslında bunlar Jane Hanım'ın bizlere ve mesleğimize karşı duyarlığının da birer canlı göstergeleriydi kuşkusuz…

Kurum içindeki güven ortamını yaratmıştı. Çünkü Jane Hanım kendine ve her birimize çok güvenirdi. Sözleriyle ve eylemleriyle güvendiğini hissettirirdi. Böyle bir ortamda mutlu, umutlu ve rahat çalışmamızı sağladı. "Biz robotla çalışmıyoruz insanla çalışıyoruz ve personeli değerlendirirken bütüncül yaklaşılmalı." derdi. Çok merhametliydi**,** bizlere karşı hep merhametle yaklaştı. Ömrüm boyunca bütün bu güzellikleri Jane Hanım'da görerek, soluyarak ve hissederek hep daha iyi bir insan ve kütüphaneci olmak için çabaladım.

Vizyonu çok genişti, geleceği çok önceden görür ve planlardı. Kütüphanenin sadece bugününü planlamamıştı. Gelecekte olması gereken yere dair vizyonunu, hedeflerini de belirlemiş, kütüphanenin ve bizlerin personelin yarınlarını da bir ressam edasında çizmişti. Bunlar sadece kâğıtlar üzerinde yazılı kalmazdı; bizlere anlatırdı, açıklardı, böylece planların ve hedeflerin paylaşılmasını ve personel tarafından kabulünü sağlardı. Gelecekte önder birer kütüphaneci olmamız için bizlerin ulusal ve uluslararası tüm toplantılara katılmamızı teşvik ederdi. "Ben yeterince yurt dışında bulundum sizler gidin, öğrenin ve deneyimler kazanın." derdi. Eğitim ihtiyaçlarımızı ve isteklerimizi tereddütsüz desteklerdi. Ayrıca bizlerin

yeteneklerimizi keşfetmemiz ve diğer birimlerdeki işlemleri de anlamamız için kütüphanede bölümler arasında rotasyon yaptırırdı.

Jane Hanım çok çalışkandı, disiplinliydi ve detaylara dikkat ederdi. Geç saatlere kadar kütüphanede kalır kütüphane ve kuruluşunda çok emek harcadığı ANKOS için saatlerce özveri ile bıkmadan usanmadan ve bir "of" bile demeden çalışırdı. Bu titizliğini atmış olduğu günlük e-postalarında bile gösterirdi. E-postaları uzun ve kafamızda soru işareti kalmayacak şekilde detaylı olurdu. Hiç unutmam işe başladıktan sonra altı ay boyunca Jane Hanım'dan hiç e-posta almamıştım. Arkadaşlarıma e-postalar geliyor onlar bana mesajlarda neler geçtiğini anlatıyorlardı. Ben de "Herhâlde yeniyim, ondan dolayı bana mesaj atmıyor." diye düşünüyordum. Bir gün yine uzun bir mesaj atmıştı. Camekanlı, duvarları, tepelere kadar kitap dolu, adım atmakta zorlandığımız kalabalık, ufak sayılabilecek ofis odamızda Zeynep Metin ile masalarımız karşılıklıydı. Zeynep çay molasına çıkacağını ve onun bilgisayarından Jane Hanım'ın mesajını okuyabileceğimi söylemişti. Zira hepimizi ilgilendiren bir mesaj olduğunu belirtmiş ve ofisten çıkmıştı. Ben de onun bilgisayarında Jane Hanım'dan gelen mesajı okurken Jane Hanım ofis odasının kapısından içeri aniden girdi ve beni gördü. Dehşete düşmüş bir şekilde bana "Arkadaşının bilgisayarını karıştıramazsın, sen ne yapıyorsun? Kişisel haklara aykırı bu!" diye sert bir şekilde kızdı. Ben korkarak kendisinden gelen mesajı okuduğumu Zeynep'in bilgisinin olduğunu söyledim. İyice kızdı, "Olmaz benim mesajımı kendi bilgisayarından okumalısın." dedi. Ben de altı aydır kendisinden e-posta almadığımı söyledim. Jane Hanım'ın şaşkınlığı iyice artmıştı, nasıl falan derken altı aydır adı "c" ile başlayan ve soyadı benimki ile aynı olan bir öğrencimize e-posta attığı ortaya çıktı. Sonuç tatlıya bağlanmıştı ve sonrasında bu duruma hepimiz kahkahalarla gülmüştük. Somurtkan, ciddi ve üstten bakan yönetici çizgisinde hiçbir zaman olmadı. Böylece iş ortamı bizler için hiçbir zaman sıkıcı ve stresli olmadı. Zevkle eğlenerek ve öğrenerek geliştiğimiz bir ortam yaratmıştı.

Ayrılık zamanı maalesef beklenmedik bir zamanda ansızın geldi ve Jane Hanım'ı çok üzülerek Türkiye'den Katar'a yeni görevine uğurladık. Aradan çok yıllar geçti. Önce rahmetli babam ve sonra da rahmetli annemin uzun soluklu hastalık süreçleriyle zorlu yıllar geçirdim. Görüşemediğimiz uzun yıllarda Jane Hanım bir saniye aklımdan çıkmadı, hiç unutmadım, dualarımda ve kalbimin bir köşesindeydi. Yeni meslektaşlarıma yeri geldikçe Jane Hanım'ı ve anılarımız anlatıyordum. Jane Hanım benim için çok önemliydi, onu çok özlemiştim, ABD'ye gitmek, onu görmek, ellerinden öpmek ve hâlleşmek isteği içimde alev alev yanıp duruyordu. Nihayet tüm koşullar düzelince 2020 yılının 27 Ocak günü Didar Hanım ve Münevver Hanım'ın sayesinde Florida'ya gitme ve onu son kez görme fırsatım oldu. Jane Hanım tekli koltuğunda oturmuştu, bacakları hastalıktan kaynaklı bir miktar şişmiş ve morarmıştı. Can havliyle her zamanki gibi samimi ve sıcak konuşmaya çalışıyor, ancak nefesi sık sık kesiliyordu. Yine de konuşmaya ve bizlere neşe saçmaya çabalıyordu. En yakınındaki koltuğa oturdum, o anın büyüsüne kapılmıştım. Jane Hanım'ı o kadar çok özlemiştim ki evinde yanındayken adeta kendimde değildim. Yumuşacık ellerinden gayri ihtiyari öpüyor, sarılıp duruyordum. Keşke daha çok sarılsaydım...

Zaman zaman e-posta ile mesajlaşırdık. En son e-postamı vefat haberini almadan dört gün önce atmıştım. Her gün e-postamı kontrol ediyordum. "Jane Hanım asla yapmaz, hemen cevap yazardı." diye içimden geçiriyordum. Derken kendisinin vefat haberini aldım. Jane

Hanım'ın vefat haberini alınca derin ve büyük bir boşluğa düşmüş gibi hissettim. Hayatımdaki değerli bir yıldız daha yaşama elveda demişti. İnsan büyüklerini kaybettikçe büyüyor ve en önemlisi de kalbinde sessizce kanayan bir yara daha açılıyor. Kendisine onu çok seven biri olarak çok şey borçluyum. Biz çalışanları ve onunla mesai harcamış olan herkesin kendisine karşı borçlu olduğu bir gerçektir.

Jane Hanım kalbimde ve dualarımda olacak ve sonsuza kadar yaşayacak. Hayatın bizlere ne zaman ne getireceği belli değil. Büyüklerimize, sevdiklerimize bir değer olarak bakmak ve onları güzel duygularla yaşamaya, yaşatmaya çalışmak lazım diye düşünüyorum.

Jane Hanım ışıklar içinde uyu. Seni çok seviyorum, seni çok özleyeceğim...